

Programowanie obiektowe w języku C++

Stanisław Gepner

sgepner@meil.pw.edu.pl

Dziedziczenie

Wstęp

Zacznijmy od przykładu

- Przykład rolniczy
- Każde zwierzątko wydaje dźwięk
- Każde się tak samo porusza
- Musimy traktować oddzielnie - kłopotliwe
- Nie możemy na problem spojrzeć abstrakcyjnie
- Mechanizm, który pozwoli nam 'połączyć' zwierzątka

Dziedziczenie

Wstęp

- Kolejne klasy rozszerzają możliwości już istniejących
- Pozwala tworzyć nowe klasy w oparciu o już istniejące
 - Współdzielenie kodu (nasza metoda `chodz()`)
 - Łatwiejsze zarządzanie
- Umożliwia hierarchię klas, np.: kształty \supseteq prostokąty \supseteq kwadraty
- Klasę po której dziedziczymy nazywamy **bazową**
- Klasę dziedziczącą nazywamy **po pochodną**
- Obiekt klasy pochodnej, jest jednocześnie obiektem klasy bazowej, ale nie odwrotnie
- albo obiekt klasy bazowej jest subobiektem klasy pochodnej (Pochodna ma w sobie bazowy)

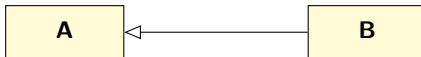
Składnia

```
class nazwa :[operator_widoczności] nazwa_klasy_bazowej //na razie
{
    //definicja_klasy
};
```

Operator widoczności może być: *public*, ***protected***, *private*

B dziedziczy po **A**

```
class A {};  
class B :public A {};
```


Składnia *protected*

Operator widoczności ***protected*** powoduje, że atrybuty klasy bazowej, mogą być swobodnie używane w klasie dziedziczącej ale poza klasą nią i klasą bazową nie są widoczne (jak *private*).

```
class A{
    public:
        int a;
    protected:
        int b;
    private:
        int c;
};
class B: public A{
    public:
        void fun(){a=8; b=4; c=5;} // c jest private!
};
int main(){
    B b;
    b.fun();
    cout << b.a << " " << b.b << " " << b.c << endl;
}
```

Składnia

Operator widoczności

- *public* → bez zmian
 - *public* → *public*
 - *protected* → *protected*
 - *private* → brak dostępu
- *protected* → *public* zmienia się w *protected*
 - *public* → ***protected***
 - *protected* → *protected*
 - *private* → brak dostępu
- *private* → wszystko zmienia się w *private*
 - *public* → ***private***
 - *protected* → ***private***
 - *private* → brak dostępu
- brak operatora → domyślnie *private*

sizeof Tablice

```
class A{
public:
char tabA [1024];
int a;
};
class B : public A{
public:
char tabB [1024];
int b;
};
...
A a;
B b;
cout << sizeof(a) << "\n" << sizeof(b) <<
endl;
A tab[2];
tab[0] = B();
tab[1] = A(); //zadziała, ale ...
...
tab[0].a = 5;
tab[0].b = 5; //?
tab[1].a = 6;
```

- Obiekt klasy pochodnej zawiera w sobie subobiekt klasy bazowej
- Jaka jest odległość między tab[0] i tab[1] ?
- Czy zmieści się tam obiekt klasy B?
- Należy używać tablicy wskaźników!

Dostęp do atrybutów

```
class Bydle{
public:
    void jedz();
};
class kura : public bydle{
public:
    void gdacz();
};
class krowa : public bydle{
public:
    void mucz();
};
...
kura k; //instancja
k.jedz()
k.gdacz()

krowa * pk = new krowa();
pk->jedz(); // pointer
pk->mucz();

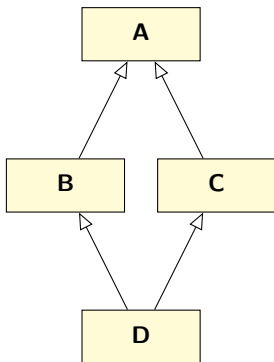
bydle* pb = pk; //rzutowanie
pb->jedz();
pb = &k;
k->jedz();
((bydle)k).jedz();
```

- Krowa muczy, kura gdzcze
- Kura i krowa mogą jeść
- przykład ...

```
bydle* tab[2];
tab[0] = new kura();
tab[1] = new krowa();
tab[0]->jedz();
tab[1]->jedz();
...
```


Wielodziedziczenie

Diamant

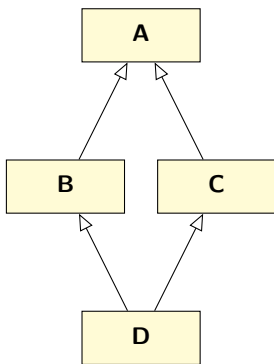

- Język C++ umożliwia wielodziedziczenie
- Może to powodować pewne komplikacje - diament
- Jak D zawiera A?
- Jaki jest rozmiar D?
- Jak jednoznacznie dostać się do atrybutów A
- Dziedziczenie wirtualne

```
class A {  
    char buff[1024];  
public:  
    void show() {}  
};  
class B: public A {};  
class C: public A {};  
class D: public A, public B {};
```

Wielodziedziczenie

Dziedziczenie wirtualne


```
class A {  
    char buff[1024];  
public:  
    void show() {}  
};  
class B: public virtual A {};  
class C: public virtual A {};  
class D: public A, public B {};
```

- D w jednoznaczny sposób zawiera A
- D ma odpowiedni rozmiar
- Odwołania do atrybutów A są jednoznaczne

Przykrywanie metod

```
class Bydle{
public:
    void jedz();
    void dzwiek(){/*?*/}
};
class kura : public bydle{
public:
    void dzwiek(){cout<<"KoKoKo"<<
        endl;}
    // void gdacz();
};
class krowa : public bydle{
public:
    void dzwiek(){cout<<"Muuu"<<
        endl;}
    // void mucz();
};
...
kura k; k.dzwiek()
krowa a; a.dzwiek();
bydle *p = new krowa();
p->dzwiek(); //??
```

```
bydle* tab[2];
tab[0] = new kura();
tab[1] = new krowa();
tab[0]->dzwiek();
tab[1]->dzwiek();
...
```

- Zaczynamy unifikować nasze podejście
- Nie interesuje nas czym dokładnie jest bydle
- Co jest wywołane, kiedy i dlaczego?
- Przykład

Funkcje wirtualne

```
class Bydle{
public:
    void jedz();
    virtual void dzwiek(){/*?*/}
};
class kura : public bydle{
public:
    virtual void dzwiek()
    {cout<<"KoKoKo"<<endl;}
    // void gdacz();
};
class krowa : public bydle{
public:
    virtual void dzwiek()
    {cout<<"Muuu"<<endl;}
    // void mucz();
};
...
kura k; k.dzwiek()
krowa a; a.dzwiek();
bydle *p = new krowa();
p->dzwiek(); //??
```

```
bydle* tab[2];
tab[0] = new kura();
tab[1] = new krowa();
tab[0]->dzwiek();
tab[1]->dzwiek();
...
```

- Pozwala na wywołanie prawidłowej metody
- tzn. metody klasy pochodnej z poziomu bazowej
- Funkcja nie jest dowiązana w czasie kompilacji, a w momencie wykonania programu - *late linking*
- Koszt pamięciowy i czasowy ... nie jeżeli dostajemy się rzutując na obiekt klasy pochodnej

Konstruktor Destruktor

Kolejność wywoływania

```
class A{
public:
    A(){cout<<"A"<<endl;}
    A(int a){...}
    virtual ~A(){}
};
class B : public A{
public:
    B() : A() {cout<<"B"<<endl;}
    B(int a) : A(a) {...}
    virtual ~B(){}
};
...
A a, a2(9);
B b, b1(2);
...
```

- Subobiekt klasy bazowej musi istnieć zanim powstanie obiekt dziedziczący
- Konstruktor obiektu klasy bazowej musi zostać wywołany w liście inicjalizacyjnej
- Destruktory powinny być wirtualne, by zapewnić poprawne zwalnianie pamięci
- Częste pytanie na rozmowach o pracę: Po co destruktory są wirtualne?
- Konstruktor wywołany jest od bazowej w dół
- Destruktor od pochodnej w górę (chyba, że nie jest wirtualny)

Metoda abstrakcyjna

```
class A{
public:
    virtual void fun() = 0;
};
class B : public A{
public:
    virtual void fun(){}
};
```

- Metoda nie musi posiadać ciała w klasie bazowej
- ...bo możemy nie wiedzieć jak ją zrealizować
- ...stosunek odwodu do pola w kształcie?
- deklaracja = 0;
- Można wywołać taką metodę w klasie bazowej!
- Klasa posiadająca przynajmniej jedna metodę *abstrakcyjną* staje się klasą *abstrakcyjną* i nie można stworzyć już obiektu tej klasy!
- Trzeba dziedziczyć i implementować wszystkie metody abstrakcyjne

Uniemożliwienie dziedziczenia

- Przed C++11 kłopotliwe
- Prywatny konstruktor
- Dodać do klasy statyczną metodę tworzącą instancję
- Nieczytelne
- Dla każdego konstruktora musi być metoda
- Kompilator zgłosi błąd dopiero przy instancji klasy

```
class A{
private:
    A();
public:
    static A* zrobA() {return new
        A();}
};
class B: public A{};
int main(){
    // B b; //konstruktor prywatny
    A* pa = A::zrobA();
    delete pa;
    return 0;
}
```

Uniemożliwienie dziedziczenia

- C++11 wprowadza słówko *final*
- jak w Java?

```
class A final{  
public:  
    A();  
};  
class B: public A{};  
int main(){  
  
}
```


Lepsza farma

Przykład

Zakończymy przykładem

